

Alte Drucke

**F. IOAN. DVNS || SCOTI, || DOCTORIS SVBTILIS, || ORDINIS
MINORVM, || Theologorum omnium || PRINCIPIS, ||
Disputationes Collationales. || Nuperrime à ...**

Duns Scotus, Johannes

Venetiis, 1580

DISPVATIO. IX.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150343

DISPUTATIO. IX.

Utrum intellectus circumscripto omni actu voluntatis, possit assentire omni per se scibili.

VTRUM intellectus circumscripto omni actu voluntatis, possit assentire omni per se scibili. ¶ Dicitur qd oī per se scibilis a nobis in via pōt intellectus assentire circumscripto imperio voluntatis, nō tñ oī scibili in se. ¶ Primū probat per hoc, qd oīs potētia habet in se suā operationē, quā est salus, & pfectio eius circumscripto quocūq; alio, quod nō facit ad suā operationē, sed ostēso aliquo scibili a nobis ipsi intellectui, assentire veritati illius, & intelligere veritatē illius scibilis, est operatio intellectus quā est salus, & perfectio eius, ad esse, cuiusmodi operationis nihil facit actus voluntatis. Tū, quia non est involuntate nostra, quin visis tangamur. Tum, quia actus intelligendi prior est actu voluntatis, & primum non dependet a posteriori, ergo circumscripto omni actu voluntatis intellectus potest de se assentire omni scibili ab alio, non tamen omni scibili in se, quia creditū aut Deum esse trinum & vnum est scibile in se, & tñ ei non assentit intellectus, nisi concurrat actus voluntatis, quia secundum Aug. cetera pōt quis nolens, credere vero non nisi volens.

CONTRA arguitur probando, quod cuiuslibet scibili ēt creditū potest intellectus assentire sine imperio voluntatis, ita qd si est scibile in se, qd sit scibile a nobis. ¶ Et arguit sic, omnis cōpositio cuius termini possunt apprehendi ab intellectu, si est

scibilis in se, est scibilis illi intellectui, sed huiusmodi cōplexionis Deum esse trinum termini possunt apprehendi ab intellectu nostro. ergo talis complexio scibilis est ab intellectu nostro. ¶ Dicitur qd maior vera est, si termini complexionis, possint apprehendi ab intellectu secundū suas rationes quiditativas, tunc enim complexio potest sciri ab eodem intellectu. sed quando termini solum apprehenduntur in generali, non oportet, sic vero solum apprehenditur Deus in via a nobis, non secundū suā essentiam, vt est hæc essentia in se, sed solum secundum generales rationes attributorum.

CONTRA, MAIOR probatur generaliter sic arguendo. ¶ Omnis propositio contrita ex terminis in generali cognitis, scibilis est ab intellectu apprehendente illos terminos in generali, vt sunt extrema illius propositionis, sed hæc, Deus est trinus, est hmo ī ppositio constituta ex terminis in generali cognitis. ergo est scibilis a nobis in generali ab intellectu nostro in generali apprehendente illos terminos, vt sunt extrema illius complexionis. Maior sic probatur. Nam talis propositio, aut est immediata, aut mediata. ¶ Si est immediata. ergo scibilis est ab intellectu apprehendente terminos illos eius confuse, & in generali, vt sunt termini illius ppositionis. ¶ Si est mediata. ergo mediū habet inter extrema, sed si extrema apprehēdi pnt ab aliquo intellectu, & mediū inter illa pōt apphēdi de quo medio quarēdū est sicut prius, aut est immediata ppositio, aut mediata. ¶ Si immediata. ergo scibilis

lis

lis est ab intellectu apprehendere terminos. ¶ Si mediata, ergo habet medium, & sic usque ad aliquod immediatum principium deueniatur. ergo omnis complexio cuius termini in generali apprehenduntur ab intellectu aliquo, scibilis est ab eodem intellectu. ¶ Aliter vero potest sic formari ratio. omnis complexio scibilis ex terminis confuse cognitis, scibilis est ab intellectu confuse apprehendente terminos, sed hæc. Deus trinus scibilis est ex terminis confuse cognitis. ergo scibilis est a nobis apprehendentibus confuse terminos. Si vero istius syllogismi concedatur maior, & negetur minor.

CONTRA, omnis complexio necessaria ex terminis confuse cognitis, scibilis est ab intellectu confuse apprehendente terminos, sed hæc. Deus est trinus, necessaria est ex terminis confuse cognitis, quia est aliqua, vel est ut sic, & non contingens. ergo necessaria. ergo hæc. Deus est trinus, scibilis est ex terminis cognitis. maior probatur, ut prius. quia omnis complexio necessaria ex terminis confuse cognitis, est immediata, aut mediata, sicut prius argumentatum est.

DISPUTATIO. X.

Vtrum ad hoc, quod intellectus assentiat alicui vero requiratur aliquod lumen infusum.

UTRUM ad hoc, quod intellectus assentiat alicui vero requiratur aliquod lumen infusum. ¶ Quod non videtur, per rationem naturalem, cognosci-

mus, quod Deus est intellectivus, & natura intellectualis, & per consequens, quod sit natura volitiva, ex quibus etiam cognoscimus, quod sit conuersiva supra se. ¶ Ex hoc autem quod Deus est intelligens & conuersivus supra se, sequitur quod sit dicens: omne enim intellectivum conuertens se supra se, est expressivum, & per consequens dictativum, dicere enim importat notitiam expressivam luminis declarativam. ergo per rationem naturalem possumus cognoscere, quod Deus sit dicens, sed ubi est dicens, ibi est quod dicitur. ergo naturaliter possumus cognoscere, quod in Deo est dicens, & quod dicitur, sed illud quod dicitur importat relationem oppositam ad dicentem, relationes vero oppositæ non possunt esse in eodem supposito, ergo per rationem naturalem possumus cognoscere in Deo pluralitatem suppositorum: sic etiam argui potest ex parte voluntatis, quod si Deus sit natura volitiva, & conuersiva supra se quod sit spirativa, ergo sine infuso lumine, naturaliter cognoscere possumus in Deo trinitatem personarum, & si hoc verum, possumus cognoscere sine lumine infuso multo fortius quodcumque aliud. ¶ Dicitur ad hoc, & per rationem naturalem solum potest probari, quod in Deo sit dicens & quod dicitur differentia sola ratione, sed non quod differunt realiter, quemadmodum personæ differunt, sicut nec intellectus, & intellectum differunt in Deo realiter.

CONTRA, quando aliquid est sufficiens principium alicuius per rationem naturalem cognosci potest, quod in quocunque est